Orde van Vlaamse Balies

www.advocaat.be

Koningsstraat 148
B – 1000 Brussel
T +32 (0)2 227 54 70
F +32 (0)2 227 54 79
info@advocaat.be

Nota

Wet houdende hervorming van de procedure van gerechtelijke vereffening-verdeling in een notendop

1. Inleiding

De wet van 13 augustus 2011 houdende hervorming van de procedure van gerechtelijke vereffening-verdeling zal in werking treden op de eerste dag van de zevende maand volgend op de bekendmaking in het Belgisch Staatsblad, dus op 1 april 2012. De wet herschrijft de artikel 1207 t.e.m. 1224 van het Gerechtelijk Wetboek.

De hervorming kwam er omdat de oude wetsbepalingen tekortschoten. Maar ook omdat Frankrijk een veroordeling had opgelopen. In het arrest Siegel oordeelde het Europees Hof voor de Rechten van de Mens dat het aan de staten toekomt de procedure inzake vereffening-verdeling zo te regelen dat de procedure binnen een redelijke termijn kan worden afgewikkeld (EHRM 28 november 2000, nr. 36350/97, Siegel t. Frankrijk). Ook de Belgische procedure garandeerde geen adequate afwikkeling. Daarom ontstond op initiatief van en dankzij het intensieve studiewerk van de Koninklijke Federatie van het Belgisch Notariaat, de Ordre des Barreaux francophones et germanophone en de Orde van Vlaamse Balies een constructieve samenwerking voor de hervorming van de procedure van de gerechtelijke vereffening-verdeling. De doelstellingen zijn: (1) de procedure versnellen, (2) het verloop voorzienbaar maken voor de partijen, (3) het akkoord tussen partijen in elke fase bevorderen en (4) de rol van de actieve notaris-vereffenaar versterken.

2. Belangrijkste nieuwigheden

Hierna volgen de belangrijkste nieuwigheden.

1. De meest innoverende regeling is de invoering van een tijdschema voor de afwikkeling van de procedure van de gerechtelijke vereffening-verdeling. De termijnregeling wordt bij de opening van de werkzaamheden geregeld. Deze kan op twee manieren tot stand komen: hetzij overeengekomen tussen de partijen en de notaris-vereffenaar, hetzij overeenkomstig de wettelijk vastgestelde termijnen. Bij gebrek aan akkoord tussen de partijen zullen de wettelijke bepalingen van suppletief recht toepassing vinden.

2. Een belangrijke wijziging is dat voortaan slechts één notaris-vereffenaar wordt aangesteld. In uitzonderlijke gevallen kunnen twee notarissen-vereffenaars worden aangesteld indien alle partijen het eens zijn over het principe en de identiteit van deze twee notarissen. Daarenboven

moet de rechtbank de aanstelling van twee notarissen gerechtvaardigd achten, bijvoorbeeld omwille van de complexiteit van de zaak.

3. Het concept van de notaris die de weigerende en afwezige partijen vertegenwoordigt, wordt afgeschaft.

4. Partijen kunnen definitief bindende akkoorden sluiten zowel voor de rechtbank als binnen de notariële fase.

5. Vaak zijn er tussen de partijen verschillende onverdeeldheden en kan de voorgenomen verdeling pas worden voltrokken na de verdeling van andere onverdeeldheden. De eis tot verdeling omvat van rechtswege ook de voorafgaande verdeling van onverdeeldheden die noodzakelijkerwijze moeten worden vereffend-verdeeld om tot de gevraagde verdeling te kunnen komen en waarbij geen derden zijn betrokken.

6. De mogelijkheid bestaat om onroerende en roerende goederen gelegen in het buitenland van de verdeling uit te sluiten. Hierdoor wordt een uitzondering gemaakt op het beginsel van het ondeelbaar karakter van de verdeling. Uiteraard zal een tweede fase van de vereffening-verdeling volgen voor de onverdeelde eigenaars met de van de Belgische procedure uitgesloten goederen tot voorwerp.

7. De notaris-vereffenaar kan de opdracht van de deskundige vervolledigen, wijzigen of vragen een eerdere schatting te actualiseren, in zoverre de partijen daarmee akkoord gaan. Dit kan zonder tussenkomst van de rechtbank.

8. De partijen kunnen de notaris-vereffenaar ontslaan van het opstellen van een boedelbeschrijving, indien zij akkoord en bekwaam zijn en het eens zijn welke goederen van de te verdelen massa afhangen.

9. De notaris-vereffenaar kan, zonder de tussenkomst van de rechtbank, een andere notaris aanduiden die territoriaal bevoegd is om bepaalde rechtshandelingen te stellen ingeval hij zelf onbevoegd zou zijn, bijvoorbeeld een boedelbeschrijving of een openbare verkoop van een onroerend goed dat buiten zijn ambtsgebied gelegen is.

10. Er werd geopteerd om een wetgevend kader te creëren voor de praetoriaanse constructie van het tussentijds proces-verbaal. Artikel 1216 Ger.W. geeft de mogelijkheid aan de notaris-vereffenaar om zich tussentijds te wenden tot de rechtbank in elke fase van de procedure voor geschillen en moeilijkheden die dermate essentieel zijn dat ze de notaris-vereffenaar belemmeren in de voortzetting van zijn werkzaamheden en die verhinderen dat hij zijn staat van vereffening kan opstellen.

11. Artikel 1219 Ger.W. regelt de situatie dat nog stukken worden ontdekt na het verstrijken van de termijn. Indien deze van overwegend belang worden geacht, kunnen deze nog in het debat worden gebracht. Deze appreciatie komt soeverein aan de notaris-vereffenaar toe. De partijen kunnen hun opmerkingen meedelen binnen de overeengekomen termijn. Bij gebrek aan akkoord over de bijkomende termijn geldt een subsidiaire termijn van een maand.

12. De notaris-vereffenaar die vaststelt dat een gevoeglijke verdeling in natura niet mogelijk is, kan onmiddellijk de verkoopsvoorwaarden voor de openbare verkoop opstellen, zonder dat hij hiertoe een machtiging van de rechtbank moet krijgen.

13. De wet stelt een wettelijke procedure in ter vervanging van de notaris-vereffenaar wanneer aan zijn onafhankelijkheid of onpartijdigheid kan worden getwijfeld of in geval van weigering of verhindering van de notaris-vereffenaar.

14. Er wordt een wijziging doorgevoerd op de regel van de devolutieve werking van het hoger beroep. De wet bepaalt dat wanneer beroep wordt ingesteld tegen een vonnis uitgesproken vóór de opening der werkzaamheden, dit hoger beroep geen devolutieve werking heeft, zodat de zaak na beslechting van het hoger beroep wordt terugverwezen naar de eerste rechter.

15. De kennisgeving ten aanzien van de deelgenoten in het kader van een gerechtelijke vereffening-verdeling kan plaatsvinden bij deurwaardersexploot, aangetekende brief of gedagtekend ontvangstbewijs.

Studiedienst Orde van Vlaamse Balies
September 2011